

Zoutdata vergaren = water besparen

Met het herfstweer zou je het bijna vergeten, maar afgelopen zomer hadden we een periode van grote droogte. Bij aanhoudend lage rivierafvoeren komt zout zeewater vaker en verder landinwaarts, met verzilting als gevolg. Om de zoutindringing in de gaten te houden, installeerden het Rijkswaterstaat onderdeel centrale informatievoorziening (CIV) flexibele zoutmeetnetten in de Hollandse IJssel en ongestuwde Lek. Afgelopen zomer bleek hoe belangrijk de informatie uit deze zoutmeetnetten was.

Perfekte timing

Vanuit Europees perspectief was de zomer van 2022 de droogste in 500 jaar. Nog droger dan 2018. De Rijnafvoer zakte tot circa 650 m³/s, met vergaande zoutindringing en het risico op verzilting als gevolg. Dit komt omdat er te weinig zoet water in de rivier zit om het zoute water terug te dringen. Dat is een slechte zaak, omdat verzilting schadelijk is voor landbouw, industrie, drinkwaterbedrijven en de natuur. In juli 2022 realiseerden de afdelingen Mobiel Meten en Vaste Meetnetten van Rijkswaterstaat CIV een zoutmeetnet in de Lek. In april 2022 werd al een zoutmeetnet in de Hollandse IJssel aangelegd. Dus precies voor aanvang van een historisch droge zomer. Perfecte timing!

Flexibele boeien

Omdat de zoutmeetnetten in de Lek en Hollandse IJssel bedoeld zijn om flexibel in te zetten tijdens droge perioden, kunnen ze niet zomaar in het vaste Landelijk Meetnet Water (LMW) worden opgenomen. Daarom is voor de Lek gekozen voor een meetnet bestaande uit boeien met zoutsensoren. De boeien verzamelen data over zoutconcentraties en sturen deze vervolgens door naar het informatiescherm van het programma 'Slim Watermanagement', waarin Rijkswaterstaat samenwerkt met de Waterschappen. Tijdens crisisbeheer gebruiken Rijkswaterstaat en de Waterschappen de zoutdata om effectieve maatregelen te nemen. Zo worden de mogelijkheden van het hele watersysteem optimaal benut.

Gamechanger

Tijdens de droogte van de zomer 2022 bewezen de nieuwe zoutmeetnetten meteen hun nut en noodzaak. Door de data uit de zoutmeetnetten toe te voegen aan het Slim Watermanagement-programma hadden Rijkswaterstaat, Waterschappen en de drinkwaterbedrijven voor het eerst het complete plaatje. Iedereen beschikte letterlijk en figuurlijk over een gedeeld beeld. Partijen zagen tegelijkertijd wat er gebeurde met de zoutindringing, waardoor de afstemming tussen Rijkswaterstaat en omgevingspartijen gemakkelijker verliep dan voorheen. Hierdoor konden partijen op tijd bijsturen en verziltingsschade voorkomen.

Bovendien was die bijsturing door de nieuwe data ook veel efficiënter. Zo was er nu veel minder zoetwater nodig dan voorheen. Afgelopen zomer werd bijvoorbeeld bij Hagestein gedurende 1,5 week lang met 15-20 m³/s zoet water aangevoerd, terwijl dit in 2018 gedurende 4 weken met 30 m³/s nodig was. Hiermee is ruim 60 miljard liter water bespaard! En dat is bijzonder, aangezien de droogte in 2022 groter was dan in 2018. Dankzij de *realtime* data van de zoutmeetnetten beschikken we nu over veel nieuwe kennis over de effectiviteit en optimale sturingsstrategie van droogtemaatregelen. Kortom: een echte *gamechanger*!

Klaar voor een volgend droogteseizoen

Inmiddels is er geen watertekort meer en is het zoutdatatransport stopgezet. Voor de boeien betekent dit dat ze uit het water zijn gehaald en klaarliggen om bij een volgende droogteperiode weer het verschil te kunnen maken.